

กะบก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Irvingia malayana* Oliv.ex A.W.Benn

ชื่อวงศ์ IRVINGIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระบก กะบก จะบก ตระบก (เหนือ) , จำเมาะ (เขมร), ชะอั้ง (ซอง-ตราด), บก หมากบก (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), มะมีน มีน (เหนือ), มะลีน หมักลีน (สุโขทัย, นครราชสีมา), หลักกาย (ส่วย-สุรินทร์)

ลักษณะ เป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง 10 – 30 ม. ลำต้นตรง เมื่อมีอายุมากโคนต้นมักเป็นพูพอน เปลือกสีเทาอ่อนปนน้ำตาล

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปมนรีแกมรูปขอบขนาน ปลายใบ

แหลมทู่ โคนใบมนสอบเรียวไปทางปลายใบ ขอบใบเรียบ เนื้อใบหนา ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน มีหูใบ ม้วนหุ้มยอดเรียวแหลม โคนเล็กน้อยเป็นรูปดาบ

ดอก ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนง มีขนาดเล็ก สีขาวปนเขียวอ่อน มีขนนุ่มประปราย ออกรวมกันเป็นช่อโตตามปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงและกลีบดอก มีอย่างละ 5 กลีบ ปลายกลีบดอกจะม้วนออก เกสรเพศผู้มี 10 อัน

ผล ผลกลมรี ๆ หรือป้อม ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง มีเนื้อหุ้มเมล็ด เนื้อในเมล็ดสีขาว มีน้ำมัน

ประโยชน์ กระบกจะผลัดใบหมดทั้งต้น และจะผลิใบใหม่ในเวลาอันรวดเร็ว เนื้อไม้แข็ง และหนัก เลียนตรง ไม่แตกแยกเมื่อแห้ง ใช้ทำพื้น ถ่าน ซึ่งให้ความร้อนสูง ทำเครื่องมือกลึงกรรม และสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ร่วม เนื้อในเมล็ดกินได้ น้ำมันที่ได้จากเนื้อในเมล็ดใช้ทำอาหาร สบู่ และเทียนไข